

Tribale Kunst en Cultuur

jaargang 1 - nummer 1 - maart 2013

Een abonnement op

het tijdschrift "Tribale Kunst en Cultuur" is gekoppeld aan het lidmaatschap van de Werkgroep "Tribale Kunst en Cultuur". In dit tijdschrift zullen artikelen toegelaten worden, geschreven vanuit meerdere verschillende invalshoeken. Daarin zullen de tribale culturen en etnografische kunst steeds een substantieel bestanddeel vormen. De artikelen in dit blad zijn afkomstig van onze leden en van leden van een zustervereniging. Kopij is welkom!

Een **jaarabonnement/lidmaatschap** kost binnen Nederland **35,- € per jaar** (partners samen 50,- €). Hiervoor ontvang je 4 nummers van het tijdschrift per jaar (maart – juni – september – december). Tevens is de inhoud van dit tijdschrift in digitale vorm nog voor iedereen te lezen via onze site < **www.tribalekunstencultuur.org** > gedurende een groot deel van het jaar 2013. Nadien alleen voor abonnees/leden.

Van de eerste paar nummers van dit tijdschrift zullen er een aantal als proefnummer toegestuurd worden aan liefhebbers van tribale kunst en cultuur, die nog geen abonnee zijn. Daartoe kun je je inschrijven via Inschrijfformulier B op de website, 'zolang de voorraad strekt'.

Abonnee-lid kun je worden door je in te schrijven via Inschrijfformulier A. Meer gegevens vindt u op de website. Daar tref je ook het Contactformulier aan voor contact met de redactie / het bestuur van de Werkgroep, ook telefonisch te bereiken via 055-3558595.

Voor mededelingen en korte stukjes voor plaatsing in onze nieuwsbrief nodigen we je uit om deze te zenden naar de redactie van onze nieuwsbrief 'Footprints' (zie website).

Bij de foto op het voorblad :

De **foto's op het voor- en achterblad** tonen een object **uit de verzamelingen** van 2 van onze leden. Elk verzamelend lid krijgt bij toerbeurt de gelegenheid om een voorwerp uit zijn verzameling op deze manier te exposeren. Een object waarmee hij/zij om welke reden dan ook een bijzondere band heeft. Over de reden daarvan wordt hieronder verteld. Voor het voorblad van deze editie is het woord aan **André Smit** :

" Ondanks het feit, dat ik een aartsverzamelaar ben, heeft het lang geduurd voor ik Afrika als verzamelgebied ontdekte. Ruim tien jaar geleden vond ik op de rommelmarkt in ons dorp een aantal koperen armbanden waarvan de verkoper wist te vertellen dat ze ook als betaalmiddel werden gebruikt. De interesse was gewekt en inmiddels bevat de collectie arm- en beenbanden, manilla's, enkele halsbanden en voorwerpen van koper die als ruilmiddel werden gebruikt maar die niet doen denken aan armbanden.

De grove geometrische patronen op de armbanden die hier afgebeeld zijn spreken me bijzonder aan. Doordat de specifieke literatuur die er is over dit verzamelgebied veelal regiogericht is, ben je toch ook afhankelijk van het internet. Dat levert - vaak na eindeloos zoeken - veel afbeeldingen en beschrijvingen op, bijvoorbeeld op de sites van de SVCN, Quai Branly of British Museum, die ik als vergelijking kan gebruiken. De banden op de voorplaat komen naar mijn mening uit het Igbo-gebied in Nigeria. De armbanden met een doorsnee van 11 cm hebben een grote overeenkomst in patronen. Soortgelijke patronen zien we ook op de schachtarmbanden uit het Igbo-gebied die afgebeeld zijn in vele museum online collecties. De overlappende uiteinden geven de banden een bijzondere vorm. Bij veel banden die worden aangeduid met het koepelbegrip manilla (de naam manilla is afgeleid van het Spaanse "manella" = armband of het Portugese "manella" = hand of ring) vinden we overlappende einden. Een groot verschil in de afgebeelde banden zit echter in het gewicht; de bovenste is massief en weegt 1835 gram en de onderste is hol en weegt 945 gram. De beide banden zijn verworven bij de zelfde handelaar op de VerzamelaarsJaarbeurs te Utrecht maar met vele jaren tussenruimte.

Dan beginnen de vragen: hoe oud zijn de banden, is de massieve band ouder dan de holle of is de massieve misschien toch gesmeed in plaats van gegoten en is er een betekenis te geven aan de geometrische patronen? Vrij naar de Amerikaanse handelaar Scott Semans luidt dan het antwoord : waarschijnlijk 1850-1950 en verder moet je zelf maar onderzoek doen. Voor het gebied van de Igbo weten we dat opgravingen in het gebied van Igbo-Ukwu in Oost-Nigeria armbanden hebben opgeleverd die uit de 15e eeuw dateren; hetzelfde geldt voor de Congo, waar opgravingen in het Katanga-gebied duidelijk maken dat er al voorwerpen van koper uit de 4e eeuw stammen. Niet alle banden uit West- en Midden-Afrika zijn dus rond 1900 vervaardigd.

Ook in de museale collecties die online te vinden zijn worden vaak geen dateringen en gewichten gegeven. Zo blijft er nog veel gelegenheid voor discussie en verder onderzoek, wat plezierig is om te doen, ook samen met mede-verzamelaars, en door middel van museumbezoek en internet.

André Smit "